

giver Ministeren en Dispositionsret over Præstefaldenes Indtægter. Multivois komme vi, som saa ofte, for silbig i dette Stykke, men Noget kan der gøres, og det vil altid være et Parti, hvorpaa man kunde holde dette Spørgsmaal aabent og se, om man dog ikke engang kunde finde et Mittel til at opnaa Præstefaldets Overgang til fast Lønning. Den ærede Minister holder jo aldeles bestemt paa en geistlig Lønningsfond. Derpaa har Folkethinget hidtil ikke villet gaa ind og saaledes ligger der jo i den Stilling, Ministeren indtager, en stor Kløft imellem ham og Thinget. Naar det er yttret her i Thinget, at en geistlig Lønningsfond ikke betager Rigsdagen dens Myndighed over Indtægterne af Præstefaldene, er denne Mening kun halv rigtig, thi den geistlige Lønningsfonds Tilværelse binder Indtægterne til geistlig Anvendelse, og saa har Rigsdagen ifkun en betinget Raadighed over disse Indtægter, og det er ingenlunde det Samme, som om disse Indtægter flyde til Statskassen ligesom andre almindelige Indtægter af Skatter, Told, eller hvad det nu kan være. Derfor er i mine Mene den ærede Ministers Fordring paa en særlig Lønningsfond for geistlige Indtægter et Indgreb i den almindelige Bevillingsmyndighed, som Grundloven giver Rigsdagen. Jeg vil derfor bestandig modsætte mig, at en saadan Indretning kommer istand.

Jeg maa tillade mig en personlig Bemærkning. Udvalgets Formand (Th. Nielsen) og Udvalgets Ordfører (Berg) have bragt Noget frem her i Salen, der skulde være mine Udtalelser i Udvalget angaaende min Stilling til Geistlighedens Lønninger. Jeg skal dertil ifkun svare, at mit Navn staar foran Grundlovsforlaget under Nr. 9, og hvad jeg der har tiltraadt, er det, som jeg har vedkjendt mig i Udvalget, og hvad de to ærede Funktionærer for Udvalget fremsføre her, er — uden at tale om, at det er en Krænkelse af den Fredhellighed, man ellers tillægger Udvalgsforhandlingerne, hvilken Krænkelse jeg finder høist paafaldende af saa drevne Udvalgsmedlemmer, som de to Herrer ere — ikke Andet end et Produkt af svag Grundringsevne. Jeg har i Udvalget sagt, og det vedkjender jeg mig ogsaa her i Thinget, at, naar mit Forslag om Tienden gik igjennem — ikke blot det, jeg her har stillet, men det, jeg har talt om ved 1ste Behandling — kom det mig ikke an paa, om Geistligheden fik noget Mere i Løn end ellers; thi jeg ansaa derved et stort Statsprincip bragt frem til Anerkjendelse. Det er det, jeg har sagt; men de to Herrer glemme at lægge Betingelsen til, og de komme her kun med halv Betsked. Jeg kan i den Henseende jo ogsaa henholde mig til de Bevidnelser, som ere fremkomne fra andre af Udvalgets Medlemmer, og som maa have vist, at de Herrer tage feil. Skulde vi tage de to Herrer's Udtalelser i Udvalget herind og debattere dem her i Salen, ja saa veed vi et-

hvort af Thingets Medlemmer, at Tienden vilde soulne op til et endnu mere besværende Omfang, end den allerede har.

Svar: Ja, jeg havde egentlig ikke tænkt paa at tage Del i denne Debat. Det gaar mig her som saa ofte i de senere Aar, naar vi forhandle Forslag om forskjellige Reformere, at det ikke er med den Lyst og Iver som tidligere, at jeg deltager i Forhandlingerne, idet jeg er fuldt enig med det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgfreds (Lang) i, at det gjælder om denne Sag som om de fleste andre Forslag, der synes at angaa Reformspørgsmaal, at de ere dødsdømte, inden de komme til at ligge paa vort Bord, og disse Forhold ere ikke af den Bestaafenhed, at de skulde faae Folk til med Iver og Lyst at kaste sig over Forslagene for at reformere Paragraferne saaledes, som man kunde ønske, at de skulde se ud, naar de blive Lov. Jeg har dog denne Gang, ligesom tidligere, fulgt Forhandlingerne temmelig godt for at faae Oplysning om, hvorledes man nu stiller sig dels i Forhold til Fortiden og dels i Forhold til Forslaget, som er indbragt. Jeg skal nu beskjede, at jeg var tidligere, jeg kan godt sige meget ivrig med til at holde paa Statskassen istedetfor den særlige Fond, hvilket var begrundet i, at ikke alene jeg, men jeg tør nok sige Flertallet her i hele Thinget, havde den fulde Overbevisning, at der i Virkeligheden vilde blive et betydeligt Overflud, som man kunde benytte til andre Diemed end de kirkelige. Jeg fastholder endnu denne min Mening, forsaavidt Noget skulde ville gjøre den Paastand gjældende, at, hvad der er henlagt til Kirken, har et mere helligt Diemed end andre Midler. Penge ere Penge, hvordan man saa bruger dem. Jeg antager ogsaa, at den Slags Talemaader forsvinder mere og mere for den sunde Fornuft, om jeg saa maa sige. At jeg holdt paa Statskassen, var altsaa, fordi jeg i Virkeligheden troede, der vilde blive betydelige Summer tilovers fra Præsternes Lønning, som man saa kunde bruge i andre Diemed, og denne Opfattelse var ogsaa tidligere den almindelige her i Salen. Men nu hører jeg til min store Forundring, at de ledende Kræfter næsten fra alle Sider ere enige om, at det Hele vil gaa med. Vi hørte, at det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgfreds (Lang) ikke alene meget stærkt pointerede Wissheden for, at det vilde gaa med, men endogsaa fandt, at det var rimeligt, at Statskassen gav noget Mere til. Jeg vil rigtignok beklage det; efter min Opfattelse er det altfor Meget, der er gaaet med til kirkelige Diemed. Men hvorom Alting er, jeg siger ikke for meget, naar jeg siger, at paa en enkelt Undtagelse nær have Taleme gaet i den Retning, at de ere fattede paa, hvorledes man end vender og dreier det, at alle de geistlige Midler ville gaa med